

WIE DRAAGT DE LAST VAN EEN BTW-VERHOOGING?

ANDRE DECOSTER

KEVIN SPIRITUS

woensdag 14 november 2012

1. INLEIDING

Naast de index-sprong is één van de meest in het oog springende maatregelen uit de begrotingsopmaak 2012 het voorstel om het BTW tarief van 21% naar 22% op te trekken. Voor velen lijkt het vast te staan dat dit een asociale maatregel is. Ze lijken die conclusie te baseren op de gedachtengang dat hogere prijzen voor de consument leiden tot minder vraag, dus minder productie, dus minder tewerkstelling, en derhalve op die manier ‘asociaal’ is.

In deze nota gaan we op dit argument *niet* in. Wij beschikken niet over een macro-model dat deze (ingewikkelde) samenhang in kaart kan brengen. Dit is het terrein van het Federaal Planbureau, dat daar beter en meer dan wie ook, competentie en jarenlange ervaring in heeft. We merken wel twee zaken op. Ten eerste is het vreemd dat men diezelfde –laat ons duidelijk wezen: simplistische - redenering, niet eveneens toepast op een indexesprong. Ook een daling van het reële loon kan leiden tot minder vraag, en kan dus in principe hetzelfde effect ressorteren van minder productie, en minder tewerkstelling. Juist daartoe dienen de simulaties van het Planbureau.

Ten tweede is niet echt goed gearticuleerd wat men onder ‘sociaal’ verstaat. De meeste macro-modellen zijn trouwens niet in staat om de verdelingsimpact van dergelijke maatregelen te analyseren, net omdat ze “macro”-modellen zijn. Dat betekent dat ze enkel naar het totale inkomen in de economie, de totale consumptie, of de totale tewerkstelling, kijken. Per definitie kunnen dergelijke modellen de verdelingseffecten (wie wint? wie verliest?) maar heel beperkt, en meestal zelfs helemaal niet, in kaart brengen.

Dat is net wat we in deze nota wel doen. Aan de hand van het microsimulatiemodel, ontwikkeld in het IWT-project FLEMOSI, kunnen we voor een representatief staal van de bevolking, uitrekenen hoeveel meer BTW door elk gezin betaald wordt. In die zin kunnen we een andere vooronderstelling waarop de uitspraak dat deze maatregel ‘asociaal’ zou zijn, toetsen. Het betreft de veronderstelling dat de BTW, in tegenstelling tot, bijvoorbeeld, de personenbelasting, een weinig progressieve tariefstructuur kent. En dus dat gebruik van het BTW-instrument om meer middelen te verzamelen, sowieso asociaal is. Maar is dat ook zo als men enkel het tarief van 21% verhoogt naar 22%? Een niet onbelangrijk deel van de uitgaven worden immers ook belast aan 6%, of zijn zelfs vrijgesteld van BTW.

In deze nota brengen we dat in kaart. We hebben berekend hoeveel verschillende types gezinnen (arm, rijk, werkloos, werkend, gepensioneerd, jong, oud) extra aan BTW zullen betalen als het hoogste tarief opgetrokken wordt van 21 naar 22%. Daarnaast hebben we ook twee extra maatregelen mee opgenomen: ten eerste, een verlaging van het BTW-tarief van 6 naar 5%, en een optrekken van het BTW-tarief van 12 naar 15%, waarbij electriciteit en gas van 21 naar 15% gebracht worden. Die laatste twee maatregelen zouden het eventueel asociale karakter kunnen verzachten.

We bespreken eerst de belangrijkste resultaten. In de laatste paragraaf leggen we kort uit hoe de berekeningen uitgevoerd werden, en op welke gegevens. We herhalen onze opmerking van hier boven, dat we géén macro-economische effecten in kaart kunnen brengen. Onze troef ligt in de bijkomende informatie van de verdelingseffecten. Net omdat we geen macro-model gebruiken zijn ook onze budgettaire ramingen heel partieel. We verwijzen daarvoor naar paragraaf 5.

2. VERHOGING VAN HET 21%-TARIEF NAAR 22%

Hieronder geven we het effect van een BTW-verhoging van 21% naar 22%. We doen dat door de extra betaalde BTW weer te geven voor tien bevolkingsgroepen. Die worden gevormd door groepen te maken van 10% van alle gezinnen (dat is een *deciel*), gerangschikt van ‘arm’ naar ‘rijk’. Veel mensen gaan ervan uit dat “beschikbaar inkomen” de beste maatstaf is om ‘welvaart’ te meten, maar in veel gevallen zijn de feitelijk gedane uitgaven minstens zo goed. Daarom hebben we in de tabel zowel decielen opgenomen die gebaseerd zijn op – totale - uitgaven (de rode cijfers), als op inkomen (de blauwe cijfers).

In de tabel staan zowel absolute cijfers als percentages. De absolute cijfers geven weer hoeveel meer BTW betaald wordt per jaar. De verhoging van het tarief van 21 naar 22% leidt tot een toename van de betaalde BTW van €117 per jaar, of iets minder dan €10 per maand. Of we nu de welvaartsverdeling construeren op basis van de uitgaven, dan wel op basis van het inkomen, de extra BTW neemt altijd toe naarmate mensen meer welvarend zijn. In die zin kan men niet zeggen dat de BTW asociaal is. Voor de armsten gaat het om iets meer dan €4 per maand (49 per jaar), voor de rijksten om €26 per maand (312 per jaar).

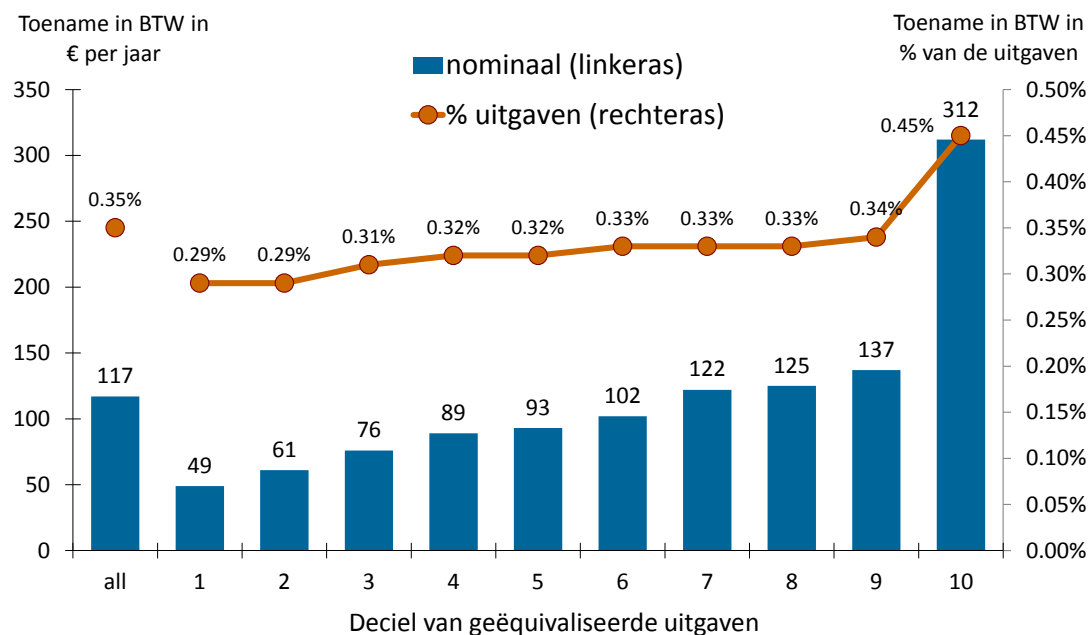
Anderzijds verkiezen velen ernaar om belastingen uit te drukken als procent van de welvaart. Dat gebeurt in de kolom met procenten. De procentuele cijfers zijn: het verschil tussen de betaalde BTW in % van uitgaven of inkomsten na de verhoging, en de betaalde BTW in % van uitgaven of inkomsten vóór de verhoging. In procent van de uitgaven bvb. neemt de betaalde BTW toe van 10,04% naar 10,40%, wat een verschil geeft van 0,35 procentpunt. Als we verkiezen met procenten te werken, dan maakt het blijkbaar wel uit of we naar een welvaartsverdeling kijken op basis van uitgaven dan wel op basis van inkomsten. De rode cijfers bevestigen dat deze BTW-verhoging niet asociaal is. De extra-belasting neemt toe van 0,29% voor de armsten naar 0,45% voor de rijkste. Alleen als we het uitdrukken in procent van inkomen, neemt de extra belasting af.

TABEL 1: TOENAME BETAALDE BTW PER WELVAARTSDECIEL VAN EEN VERHOOGING VAN
TARIEF 21% NAAR 22%

Deciel	decielen uitgaven		decielen inkomen	
	toename betaalde BTW in € per jaar	toename betaalde BTW in % van uitgaven (procentpunt)	toename betaalde BTW in € per jaar	toename betaalde BTW in % van beschikbaar inkomen (procentpunt)
1 (armste)	49	0.29%	67	0.63%
2	61	0.29%	69	0.44%
3	76	0.31%	84	0.45%
4	89	0.32%	102	0.44%
5	93	0.32%	112	0.42%
6	102	0.33%	118	0.39%
7	122	0.33%	136	0.37%
8	125	0.33%	146	0.35%
9	137	0.34%	159	0.33%
10 (rijkste)	312	0.45%	172	0.25%
alle gezinnen	117	0.35%	117	0.36%

Op basis van veel recent onderzoek naar welvaartsmeting, verdedigen wij een welvaartsverdeling op basis van uitgaven. In dat geval is de conclusie duidelijk: een verhoging van het BTW-tarief van 21% naar 22% komt in grotere mate op de sterkere schouders terecht.

Dit is de grafische weergave van de resultaten in tabel 1.

Op basis van onze berekeningen kunnen we natuurlijk ook andere indelingen maken. Hieronder volgt de extra betaalde BTW voor drie leeftijdsgroepen (Tabel 2), en voor het al dan niet werkend zijn (Tabel 3). Achteraan in de tekst (Tabellen 9 en 10) geven we een ‘invers’ beeld: wat zijn de kenmerken van (relatieve) winnaars en verliezers van deze hervorming?

TABEL 2: TOENAME BETAALDE BTW PER LEEFTIJDGROEP VAN EEN VERHOGING VAN TARIEF 21% NAAR 22%

leeftijd gezinshoofd	toename betaalde BTW in € per jaar	toename betaalde BTW in % van uitgaven (procentpunt)
25-50	140	0.36%
50-65	116	0.34%
ouder dan 65	71	0.31%
alle gezinnen	117	0.36%

TABEL 3: TOENAME BETAALDE BTW PER SOCIO-ECONOMISCHE CATEGORIE VAN EEN VERHOOGING VAN TARIEF 21% NAAR 22%

groep	toename betaalde BTW in € per jaar	toename betaalde BTW in % van uitgaven (procentpunt)
actieven	146	0.36%
gepensioneerden	81	0.32%
werklozen	71	0.33%
alle gezinnen	117	0.36%

3. VERHOOGING VAN HET 21%-TARIEF NAAR 22%, GECOMBINEERD MET EEN VERLAGING VAN HET 6%-TARIEF NAAR 5%

Omwille van het –zoals hierboven aangetoond vooral ‘vooronderstelde’ asociale karakter van de BTW-verhoging, werden ook verschillende alternatieve scenario’s gelanceerd. Een eerste betrof de combinatie van een verhoging van het standaardtarief van 21 naar 22%, met een verlaging van het tarief van 6% naar 5%. De resultaten van deze gecombineerde simulatie staan in Tabel 4 hieronder.

TABEL 4: TOENAME BETAALDE BTW PER DECIEL VOOR DE GECOMBINEERDE SIMULATIE (21 NAAR 22 EN 6 NAAR 5)

Deciel	decielen uitgaven		decielen inkomen	
	toename betaalde BTW in € per jaar	toename betaalde BTW in % van uitgaven (procentpunt)	toename betaalde BTW in € per jaar	toename betaalde BTW in % van beschikbaar inkomen (procentpunt)
1 (armste)	11	0.06%	25	0.23%
2	15	0.06%	23	0.15%
3	22	0.08%	33	0.18%
4	29	0.10%	42	0.18%
5	33	0.11%	49	0.18%
6	39	0.12%	53	0.17%
7	48	0.13%	62	0.17%
8	50	0.13%	69	0.16%
9	60	0.15%	79	0.16%
10 (rijkste)	216	0.32%	91	0.13%
alle gezinnen	52	0.15%	52	0.16%

Zoals kon verwacht worden wordt het progressief karakter van deze BTW-verhoging nog versterkt. Aangezien de gemiddeld extra betaalde BTW terugvalt van €117 per gezin, naar €52, zullen de budgettaire meerinkomsten natuurlijk ook minder groot zijn (zie paragraaf 5).

4. VERHOOGING VAN HET 21%-TARIEF NAAR 22%, GECOMBINEERD MET EEN VERHOOGING VAN HET 12%-TARIEF NAAR 15% EN EEN VERLAGING VAN DE TARIEVEN OP ELEKTRICITEIT EN GAS NAAR 15%

Tenslotte geeft Tabel 5 het verdelingseffect weer van een verhoging van het standaardtarief van 21 naar 22%, gecombineerd met een verhoging van het – weinig gebruikte - tarief van 12% naar 15%. Daarbij wordt electriciteit en gas verschoven van de categorie van 21% naar 15%.

TABEL 5: TOENAME BETAALDE BTW PER DECIEL (€ PER JAAR) VOOR DE GECOMBINEERDE SIMULATIE (21 NAAR 22, 12 NAAR 15 EN ELEKTRICITEIT&GAS NAAR 15)

Deciel	decielen uitgaven		decielen inkomen	
	toename betaalde BTW in € per jaar	toename betaalde BTW in % van uitgaven (procentpunt)	toename betaalde BTW in € per jaar	toename betaalde BTW in % van beschikbaar inkomen (procentpunt)
1 (armste)	11	0.05%	32	0.30%
2	23	0.10%	32	0.20%
3	35	0.14%	47	0.25%
4	51	0.18%	63	0.27%
5	57	0.19%	75	0.28%
6	68	0.21%	83	0.27%
7	88	0.24%	100	0.27%
8	91	0.24%	111	0.26%
9	109	0.27%	126	0.26%
10 (rijkste)	276	0.41%	141	0.21%
alle gezinnen	81	0.24%	81	0.25%

Ook dit voorstel kan bezwaarlijk asociaal genoemd worden in het verdelen van de lasten van de extra budgettaire middelen.

5. BUDGETTAIRE EFFECTEN

Ons model (MEFISTO, een Vlaams/Belgische versie van het Europese model EUROMOD) berekent het effect op een representatieve steekproef van gezinnen (EU-SILC). Als we de extra betaalde BTW sommeren over al die gezinnen dan bekomen we een macro-budgettair effect. Alleen is dat slechts heel partiëel. De reden is dat we met SILC enkel de private gezinnen dekken, en daardoor heel wat BTW-inkomsten missen. Ook de overheid, en vooral de bedrijven die hun betaalde BTW niet kunnen aftrekken, betalen miljarden BTW. In ons model komen we in het basisscenario aan 14,7 miljard BTW, en een ruwe schatting is dat de gemiste BTW-opbrengst zeker 9 miljard bedraagt. Ons model is dan ook gefocust op de verdelingseffecten van de door gezinnen betaalde BTW, en moet gezien worden als een complement van macro-budgettaire modellen die de volledig ontvangst proberen te ramen.

Wat we wel kunnen doen is het budgettaire effect ramen van de door de gezinnen betaalde BTW, en dat uitdrukken t.o.v. de baseline. Voor de verhoging van 21 naar 22% nemen de BTW-opbrengsten in ons microsimulatiemodel toe van 14,748 miljard naar 15,283 miljard, wat een toename is van 534 miljoen €, of 3,62%. De gecombineerde verhoging van 21 naar 22%, 12 naar 15% en de verlaging van het tarief op elektriciteit en gas zorgt voor een verhoging van 371 miljoen € of 2,5%. Het effect van de gecombineerde verhoging van 21 naar 22% en de verlaging van 6 is 240 miljoen of +1,63%.

We kunnen ook het effect op de CPI (consumentenprijsindex) meten. Omdat we reële welvaart willen meten, hanteren we in ons model een prijsindex die *alle* goederen en diensten omvat. Dat is dus niet de gezondheidsindex. De toename van die algemene CPI bedraagt 0,355% verhoogt voor de verhoging van 21% naar 22%. Het netto-effect van de gecombineerde verhoging van 21 naar 22%, 12 naar 15% en de verlaging van het tarief op elektriciteit en gas naar 15% doet de CPI toenemen met 0,25%. Ook hier weer de caveat dat dit abstractie maakt van afgeleide en indirecte macro-economische effecten. Het effect van de gecombineerde verhoging van 21 naar 22% en de verlaging van 6 naar 5% is +0,18%.

6. METHODOLOGIE EN ACHTERGROND

De berekeningen gebeuren aan de hand van het microsimulatiemodel MEFISTO. Dat is een aangepaste en uitgebreide versie van het Europese model EUROMOD. Dat gebruikt de Belgische versie van SILC (de Survey on Income and Living Conditions) als onderliggende dataset. Eén van de uitbreidingen die in het project FLEMOSI gerealiseerd werden, is de uitbreiding van het microsimulatiemodel naar BTW. Daartoe werden op basis van de Belgische budgetenquête van FOD Economie gedetailleerde bestedingspatronen geïmputeerd in de SILC-dataset. Bij de simulatie van een BTW-verandering houden we de budgetaandelen constant.

Om rekening te houden met verschillen in gezinsgrootte gebruiken we voor het berekenen van de decielen een equivalentieschaal. De eerste volwassene in het gezin krijgt in onze schaal gewicht 1, alle volgende volwassenen krijgen gewicht 0,5 en kinderen jonger dan 14 krijgen gewicht 0,3. Door de bestedingen en inkomens van het huishouden te delen door de som van deze gewichten bekomen we equivalente bedragen, gecorrigeerd voor schaalvoordelen binnen het gezin.

Voor consistentie-redenen zijn alle “verdelingen” derhalve gebaseerd op beschikbare inkomens, zoals gesimuleerd in MEFISTO/EUROMOD. Deze inkomensverdeling kan afwijken van de inkomensverdeling (en dus bvb. decielgrenzen, of armoedepercentages) die rechtstreeks op SILC-data berekend worden. We verwijzen naar het country-report voor België van het EUROMOD-model in dit verband (zie <https://www.iser.essex.ac.uk/euromod/resources-for-euromod-users/country-reports>). Dezelfde opmerking geldt wat betreft de uitgaven-verdeling. We gebruiken in deze nota steeds de uitgavenverdeling *nadat* we bestedingen (via Engelcurven) geïmputeerd hebben in de SILC-dataset. Dat is dus niet de uitgavenverdeling zoals die rechtstreeks zou geobserveerd worden in de budgetenquête van FOD Economie.

Het resultaat wat betreft inkomens- en uitgavenverdeling staat in tabel 6 en 7 hieronder.

TABEL 6: NOMINALE INKOMENS EN BESTEDINGEN PER GEËQUIVALISEERD INKOMENSDECIEL (€ PER JAAR)

Deciel van het geëquivaliseerd beschikbaar inkomen	uitgaven per jaar		beschikbaar inkomen per jaar	
	per gezin	per capita	per gezin	per capita
1 (armste)	19076	13479	10600	7230
2	19943	13283	15742	10360
3	22887	14738	18643	11936
4	27129	14856	23021	12392
5	29160	15458	26564	13933
6	30617	15991	30329	15372
7	34844	15319	36763	15879
8	37338	15319	41930	17538
9	39811	15864	48210	19432
10 (rijkste)	42557	16817	68568	28950
alle gezinnen	30332	15112	32031	15301

Het is opmerkelijk hoe tot het zesde inkomensdeciel de uitgaven het beschikbaar inkomen overtreffen. Dat kan verrassend lijken, maar is iets wat in alle budgetonderzoeken terugkomt. In de budget-enquête zelf overtreffen de bestedingen het beschikbaar inkomen tot het zesde deciel. Aangezien onze resultaten gebaseerd zijn op een imputering van bestedingen in de SILC-enquête op basis van het beschikbaar inkomen, vinden we dat grote écart uitgaven-bestedingen ook terug in de SILC na imputatie. Dat is wat we zien in Tabel 6.

Het belang van het verschil tussen inkomen en bestedingen verschijnt trouwens op een andere manier wanneer we ordenen op de totale uitgaven (de tabel 7 hieronder). In dat geval verschijnt het ontsparen in het topdeciel (van de uitgaven weliswaar).

TABEL 6: NOMINALE INKOMENS EN BESTEDINGEN PER GEËQUIVALISEERD BESTEDINGSDECIEL (€ PER JAAR)

Deciel van de geëquivaliseerde totale uitgaven	uitgaven per jaar		inkomen per jaar	
	per gezin	per capita	per gezin	per capita
1 (armste)	15443	9404	17389	10025
2	18579	11758	18740	11298
3	22270	12131	24463	12819
4	25530	12413	28365	12803
5	26135	13886	29689	15029
6	28313	14967	33570	16708
7	33126	14555	39907	16702
8	34225	16340	40300	18484
9	36337	18632	41428	20476
10 (rijkste)	63417	27052	46473	18663
alle gezinnen	30332	15112	32031	15301

We geven in tabel 8 hieronder ook het aandeel van de uitgaven weer, besteed aan de vier BTW-groepen. Aangezien ons microsimulatiemodel MEFISTO de uitgaven niet indeelt op basis van de BTW-tarieven zelf (maar wel meer inhoudelijk, zoals “voeding”, “drank”, “kleding”, etc...), is Tabel 8 rechtstreeks gebaseerd op de budgetenquête van FOD Economie. De decielen zijn ook hier gebaseerd op de totale (geëquivaliseerde) uitgaven.

TABEL 8: AANDEEL VAN DE VIER BTW-GROEPEN PER DECIEL VAN DE UITGAVEN

	0% en vrijgesteld	6%	12%	21%
1 (armste)	41.1	24.2	2.3	32.3
2	38.5	23.9	3.3	34.3
3	37.0	23.4	4.0	35.6
4	37.6	22.3	3.7	36.4
5	36.9	21.1	4.2	37.8
6	34.6	20.5	4.7	40.2
7	32.8	18.9	4.6	43.8
8	32.6	18.3	4.8	44.3
9	30.3	16.8	4.9	48.0
10 (rijkste)	25.3	11.9	4.4	58.4
alle gezinnen	32.7	18.5	4.3	44.5

Tabel 8 geeft het aandeel weer in de uitgaven voor elke BTW-tarief. Bvb. 44,5% van de *uitgaven* worden belast aan 21%, 32,7% is vrijgesteld of aan nultarief, en 18,5% aan het 6%-tarief. De decielen zijn gemaakt op basis van de uitgaven. Het armste deciel zijn dus de gezinnen die het minst uitgeven. De “progressiviteit” van het 21% tarief (veel hoger aandeel voor de rijksten dan voor de armen), en van het 6%-tarief (veel hoger aandeel voor de armsten dan voor de rijksten) blijkt duidelijk uit de tabel.

Onderstaande tabel 9 geeft dezelfde informatie (dus het aandeel van de verschillende BTW-tarieven in de totale uitgaven), maar nu per deciel van de beschikbare inkomens. Het laagste deciel zijn nu de 10% armste gezinnen. Met negatief sparen (uitgaven groter dan het beschikbare inkomen) kunnen dit andere gezinnen zijn.

Het verschil tussen tabel 8 en tabel 9 illustreert nog eens het belang van de variabele waarop men de welvaartsverdeling baseert.

TABEL 9: AANDEEL VAN DE VIER BTW-GROEPEN PER DECIEL VAN BESCHIKBAAR INKOMEN

	0% en vrijgesteld	6%	12%	21%
1 (armste)	32.4	19.0	3.7	44.8
2	31.8	18.4	4.1	45.7
3	31.9	18.5	4.1	45.6
4	32.2	18.3	4.7	44.7
5	33.7	19.1	4.5	42.7
6	34.0	17.8	4.2	44.0
7	31.2	18.7	4.9	45.1
8	32.0	19.8	4.5	43.7
9	33.2	17.4	4.2	45.2
10 (rijkste)	36.0	17.2	4.5	42.4
alle gezinnen	32.7	18.5	4.3	44.5

Tenslotte vullen we tabel 1 en tabel 5 uit de tekst hierboven aan met een verdelingsbeeld vanuit een ander perspectief. In tabellen 1 en 5 maken we vooraf bepaalde groepen (bvb. decielen, of leeftijdsgroepen), en kijken dan naar hun winst of verlies. In de twee tabellen hieronder draaien we het beeld om. We ordenen de bevolking eerst van grootste verliezers naar kleinste verliezers. Dan delen we die rangorde in, in vijf gelijke groepen. In de eerste groep zitten dus de 20% gezinnen die meest extra BTW betalen. In de laatste groep zitten de 20% gezinnen die minst getroffen worden. Door dan naar de kenmerken van deze groepen te kijken geven we een direct antwoord op de vraag van veel beleidsmakers: zeg me wie de winnaars en de verliezers zijn van mijn maatregel.

Tabel 10 geeft het antwoord voor de basis-simulatie van een verhoging van het 21%-tarief naar 22%. Tabel 11 voor de gecombineerde hervorming van een tariefstijging van 21 naar 22% en een toename van 12 naar 15% (met electriciteit en gas van 21 naar 15%).

TABEL 10: PORTRET VAN VERLIEZERS BIJ EEN VERHOGING VAN TARIEF 21% NAAR 22%

Kwintielen van extra BTW per persoon	Populatie-gemiddelde	grootste verlies				kleinste verlies
		1	2	3	4	5
Extra BTW per persoon	57	113	59	47	39	28
Extra BTW per gezin	116	177	106	101	103	95
Deciel gezinsuitgaven	5.5	8.5	6.5	5.2	4.4	3.0
Beschikbaar inkomen	32031	28891	32671	32857	33546	32190
Uitgaven na hervorming	30435	37651	28698	28319	29362	28140
Leeftijd gezinshoofd	51	45	53	54	54	49
Aantal gezinsleden	2.3	1.5	1.8	2.2	2.6	3.4
Aantal kinderen	0.36	0.12	0.08	0.15	0.45	1.00
Eenoudergezinnen	2.6%	0.5%	1.1%	1.4%	1.7%	8.3%
Werkloos gezinshoofd	5.8%	1.9%	2.6%	6.3%	3.6%	14.4%
Gepension. gezinshoofd	30.9%	16.0%	38.5%	36.2%	38.6%	25.0%
Actief gezinshoofd	57.7%	80.3%	55.4%	52.9%	52.0%	47.9%

TABEL 11: PORTRET VAN VERLIEZERS BIJ EEN VERHOGING VAN TARIEF 21% NAAR 22%, EEN VERHOGING VAN 12% NAAR 15% EN EEN VERLAGING VAN DE BTW OP GAS EN ELEKTRICITEIT NAAR 15%

Kwintielen van extra BTW per persoon	Populatie-gemiddelde	grootste verlies				kleinste verlies
		1	2	3	4	5
Extra BTW per persoon	38	95	41	28	19	8
Extra BTW per gezin	81	171	93	73	49	18
Deciel gezinsuitgaven	5.5	8.9	7.2	5.6	3.9	1.9
Beschikbaar inkomen	32031	34518	38279	36561	29908	20872
Uitgaven na hervorming	30404	41539	32853	31002	26927	19685
Leeftijd gezinshoofd	51	42	48	51	56	59
Aantal gezinsleden	2.3	1.8	2.3	2.6	2.6	2.2
Aantal kinderen	0.36	0.17	0.22	0.40	0.55	0.47
Eenoudergezinnen	2.6%	0.7%	0.6%	2.3%	3.0%	6.3%
Werkloos gezinshoofd	5.8%	1.3%	0.8%	2.1%	5.1%	19.6%
Gepension. gezinshoofd	30.9%	9.5%	21.1%	31.7%	45.9%	46.2%
Actief gezinshoofd	57.7%	87.8%	76.7%	64.3%	44.4%	15.2%

7. BESLUIT

De voorgestelde BTW-verhoging lijkt ons minder ‘asociaal’ dan door velen verondersteld. Zelfs als we ons beperken tot de maatregel waarbij het 21%-tarief verhoogd wordt naar 22%. Dit geldt a fortiori wanneer de maatregel geflankeerd wordt door een verlaging van het 6%-tarief naar 5%, of een verlaging van de BTW op electriciteit en gas.

Onze berekeningen bevestigen wel het al lang bekende fenomeen dat BTW ongeveer proportioneel is, of zelfs licht progressief m.b.t. uitgaven, maar regressief m.b.t. inkomen. Wij durven echter pleiten voor het gebruik van bestedingen als welvaartsmaatstaf.

Onze berekeningen houden geen rekening met algemeen evenwichts- of macro-effecten, en ook de budgettaire effecten kunnen beter met andere modellen geraamd worden. Maar aangezien het verdelingsbeeld van cruciaal belang is in de maatschappelijke discussie, en in elk geval de politieke haalbaarheid van voorstellen mee bepaalt, lijkt het ons zinvol de hierboven voorgestelde resultaten in het publiek debat te integreren.